Stela Covaci: Nopţile de coșmar ale poetului ucis

30 Noi 2009 • 00:00

Lichidarea de Securitatea română a poetului Nicolae Labiș în luna decembrie 1956, când abia împlinise 21 de ani, este o crimă executată după cel mai tipic model stalinist.

Perfid și cinic construită și dusă la îndeplinire din ordine nescrise, nu permite nici acum, la peste 50 de ani, o cercetare completă. Documentele au fost distruse sau microfilmate, au fost puse pe durată nelimitată în seifurile care ascund secrete murdare "de interes naţional". Să ucizi un

ULTIMA ORĂ

» Vezi toate știrile

Paris 2024. Ana Maria Bărbosu a pierdut medalia de BRONZ la sol după contestația americanilor

Cât de eficient este aparatul dentar invizibil?

Semne ale unei mame toxice. Lidia Fecioru: „Este ceva groaznic”

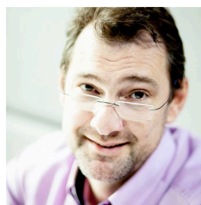
Burduja: România trebuie să pună ceva în loc dacă renunţă la cărbune

2 zodii vor avea succes pe 6 august 2024

EDITORIALE

Îi pasă cuiva că ne îndatorăm precum Venezuela?
Ionuț Bălan

Deficitul bugetar: Bomba cu ceas amorsată de campaniile electorale
Daniel Apostol

”România Educată” sau ”România Favorizată”? Controversa indemnizațiilor de merit acordate de Ministrul Ligia Deca
Ciprian Demeter

Dezvăluirile de la SNSPA, începutul unei revoluții morale sau un nou episod ”Me Too” în România?
Ciprian Demeter

dumerit asupra jugului, minciunii și ororii, precis de neînduplecat, nu e un lucru simplu: urmele, oricât le-ai îngropa, ies mereu și mereu la suprafaţă și, ca în basmele ezoterice, sângele tânăr cere izbăvirea.

Fac parte dintre puţinii martori care se mai află în viaţă, colegă de grupă, prietenă și părtașă la aceleași frământări ale poetului în ultimul lui an de existenţă - tumultuosul și sângerosul 1956, când doar pentru o clipă am trăit iluzia libertăţii. Această fericire m-a transformat în martor incomod și "nociv". În realitate, nu aveam nici pe departe carisma și puterea lui de luptător. Am fost aleasă însă ca exemplu, arestată și condamnată, pentru că am organizat ședinţe "conspirative", "contrarevoluţionare", la care a participat și poetul Nicolae Labiș. Aceeași soartă a avut-o și colegul și prietenul nostru comun Aurel Covaci, care-l adăpostea pe poetul fără locuinţă și bani Nicolae Labiș.

Campania de înfricoșare prin șantaj, schingiuire, condamnări fără drept de apel, lipsiri de drepturi civile a fost atât de aberantă, încât ne-a amuţit, pe unii pentru vecie. Aurel Covaci, devenit în 1962 soţul meu, mi-a propus să nu vorbim, să îngropăm

POETUL, PE "LISTA NEAGRĂ"

Familia poetului a știut adevărul de la început. Răpus pe patul de la Spitalul de Urgenţă, el le-a mărturisit tatălui său și câtorva prieteni apropiaţi că a fost împins între vagoanele tramvaiului și că-l cunoștea pe executant. Singura mărturisire, din zorii zilei de 10 decembrie, dictată lui Aurel Covaci, care fusese chemat la dorinţa lui Nicolae Labiș de o voce anonimă, cu un ușor accent rusesc (vocea Mariei Polevoi - dansatoare, n. 1919 în Basarabia), transmite concluzia cum nu se poate mai clară că necruţătoarea "Pasăre cu clonţ de rubin" a doctrinei comuniste s-a răzbunat pentru nesupunerea lui și l-a strivit. Cu ironie amară trage speranţa că urmașii pajurei vor găsi prin ţărână urmele poetului Nicolae Labiș, care "va rămâne o amintire frumoasă".

Ultimele trei cuvinte, acel vaer atât de lucid și disperat, au rămas în manuscrisul original, tăiate de Aurel Covaci la cererea celui care urma să plece demn, împins în abisul morţii de cei pe care i-a crezut că au suflet și idealuri.

Mă voi rezuma în textul de faţă doar la ceea ce cunosc despre cum s-au petrecut

toamnei anului 1956.

De cum a venit, atras de mirajul Capitalei în anul 1952, tânărul Labiș, romantic revoluţionar, cum se spunea pe atunci, încercând să scrie în pas cu cerinţele epocii, a înţeles că îndrumarea falsă și restricţiile care i se impuneau nu pot fi admise. Inteligenţa scotocitoare, talentul debordant au declanșat ura și invidia colegilor de la Școala de Literatură (Nicolae Stoian, Gh. Tomozei și alţii), dar, mai ales, din partea responsabililor cu "tinerele talente": M. Beniuc, Marcel Breslașu, Gogu Rădulescu, Mihai Gafiţa ș.a. Pentru că Labiș nu s-a supus, a refuzat oblăduirea cuiva, consider că de atunci începe să i se constituie dosarul de urmărire. Directorul Școlii de Literatură îl credea pe Labiș "un rătăcit" cu idei "dăunătoare" și creează în jurul lui o reţea informativă dintre colegi, obligaţi, de spaimă, din lașitate sau din dorinţa de parvenire, să scrie și să depună regulat note informative despre lecturile interzise, ideile răzvrătite și tot ce părea suspect la acest ciudat coleg cu aspect de copil năstrușnic și generos. Concret, se perindă sancţiunile, tentativele de exmatriculare din școală sau UTM, consemnarea la domiciliu, percheziţiile

Festivalul Mondial al Tineretului - București 1953. În marea lor ură și prostie, colegii și "victima" l-au pârât pentru "tentativă de viol" asupra naivei Doina Ciurea. Doar M. Sadoveanu, care-l simpatiza, l-a mai putut salva de sancţiuni.

Ne apropiem de anul 1956, când poetul Nicolae Labiș se hotărâse să termine cu "coproducţiile" și să pornească pe drumul propriu, fără îndrumători și închistări în lozinci triumfaliste. Într-un interviu dat la Radio în 1956 lui Titel Constantinescu, el numește perioada Școlii de Literatură "Treapta limpezirii". Citez:

"În această etapă m-am format prin luptă. Dogmatismul, birocraţia, iată niște scorpii care circulau cu violenţă pe atunci în domeniul fraged al tinerei noastre literaturi... dar nu m-am închinat cum, vai, au făcut-o unii colegi nimerniciei...".

Labiș primește riposte dure: La Plenara secţiei de poezie de la 29 mai 1956, în referatul lui M. Petroveanu (soţul Veronicăi Porumbacu) îi caracterizează poeziile ca dominate de "apăsare și tristeţe lipsită de obiect", iar Mihu Dragomir îl acuză de

iunie 1956, să-l învinuiască de "snobism, evazionism, influenţe ale ideologiei burgheze, infiltraţii liberaliste, slabă pregătire ideologică, lipsă de contact cu realitatea, precum și confuzii cu privire la raportul dintre libertate și îndrumare".

Atmosfera de suspiciune, intrigile din tagmă, piedicile puse sub diverse pretexte la publicarea volumului așteptat și a unor poezii trimise la reviste, lipsa de bani îl izolează, dar cel mai mult îl înspăimântă chemările la ordin cu ameninţări din partea Securităţii. Știa că este trecut pe "lista neagră" întocmită de Gogu Rădulescu (prezent în tribună până în ultima zi a lui Ceaușescu), care primise de pe atunci sarcina ca, sub pretextul unor discuţii sincere" cu tinerii scriitori, să afle și să informeze Securitatea ce idei dușmănoase îi frământă în taină.

"Labiș a fost ales pentru a exemplifica urmările posibile ale nesupunerii", declară cu toată răspunderea ziaristul și apropiatul prieten până la moarte, Portik Imre, în memoriile sale postume, apărute abia în anul 2005, după părerea mea, cea mai autentică, dezinteresată și bine informată

Pe parcursul anului 1956, cred că prin vară, se mută de la adresa de pe Str. Odobescu, unde locuiau în comun fraţii Raicu, D. Carabăţ, Gh. Mărgărit (sporadic mai dormea și pe la Ion Băeșu sau Lucian Pintilie). Ceruse o cameră de la Uniunea Scriitorilor, dar nu primește. Colegul său, mai în vârstă cu trei ani, Aurel Covaci, generos și ocrotitor, îi oferă să împartă, ca între fraţi, camera cu chirie de la ICRAL de pe Strada Miletin nr. 14. Dormeau într-un pat, își împărţeau bruma de mâncare, ţigările și paharul de vin, dar mai ales nedumeririle, spaimele și hotărârile. Din acel septembrie 1956, eu, Stela Pogorilovschi, studentă la Secţia de Literatură și Critică Literară, anul III Filologie, am devenit prietenă apropiată, confidentă, împărtășindu-le durerile și bucuriile zi de zi. Am povestit în două cărţi apărute - "Timpul asasinilor", Editura Libra, 1997, și în "Persecuţia", Editura Vremea, 2006 - parte din documentele memoriei mele care se referă la acel anotimp zguduit de istorie, a cărui amprentă a rămas ca un sigiliu sacru impregnat în fiinţa mea fagilă, maturizând-o. Le voi relua curând în altă parte, întregindu-le mai ales pe cele despre poetul supravegheat și voi povesti cum, împotriva raţiunii lui salvatoare, destinul, adică propria lui

presentimentele, ca în tragediile antice, domină și ne copleșesc. Aurel Covaci le cunoștea cel mai bine, i-a citit primul epitafurile despre care, cu nesăbuinţă, regretatul Laurenţiu Ulici mi-a spus: "Poetul și-a regizat singur moartea".

Voi încerca acum să deslușesc semnificaţia "nopţilor de coșmar", adică a trăirilor din poeziile scrise sau dictate lui Aurel Covaci, câte s-au mai păstrat, din cele două nopţi esenţiale: Noaptea Sfântului Andrei - 30 noiembrie 1956 și 2 decembire 1956 - Ultima zi de naștere, la împlinirea a 21 de ani. Cele din Ultima Noapte au fost descoperite de mine acum un an în Muzeul de la Suceava, "Fondul Nicolae Labiș", la care nu am avut acces până recent, după cum, timp de peste 50 de ani, nu am fost invitată niciodată să onorez vreo festivitate dedicată poetului. (Mai degrabă au ţinut să afle ce știam despre incomodul poet, teribilul Pantiușa și căpitanul Gh. Enoiu, tartorul anchetelor de pe Uranus).

Din noaptea Sfântului Andrei s-au păstrat doar trei poezii ale coșmarului care acum devenise datină.

("Umbra mea își clatină/ Limpede var/ Vine ca o datină/ Noaptea de coșmar").

Aurel Covaci se așază, în poziţia lui Buda, în faţa poetului și își desenează unul altuia staturile din profil. Pentru a se încuraja au scris cu litere mari, în cărbune deasupra: "Omule, nu te supăra, că trece și asta".

Ca în transă, preluând coșmarul celuilalt, Aurel Covaci compune primul sonet al coșmarului, iscălit apoi cu brio de Nicolae Labiș. Foaia aceea a fost arestată și ea de Securitate (corp delict nr. 30), dar mai apoi a fost recuperată. S-a mai păstrat, brăcuit, începutul celui de-al doilea sonet al coșmarului cu scrisul lui Covaci ("Eram în vis cadavru în raclă și în groapă...").

O viziune a propriei morţi, dar și a acelor tainice recuperări spirituale de după. Labiș i-a transmis imaginea în transă poetică.

A treia poezie, fără titlu, scrisă și compusă de Nicolae Labiș, pe care Covaci o aprobă doar prin iscălitură, o mărturie totală despre suferinţă ("Mă doare totul: visul, cuvântul, somnul, viaţa și vântul..."). Aici apare imaginea surprinzătoare a poetului

Semnificaţia acestei obsedante imagini am dezlegat-o abia după descoperirea celui de-al doilea set de poezii dictate, iscălite și datate de Nicolae Labiș din cea de-a doua noapte de coșmar, la 2 decembrie 1956. Le-am recunoscut imediat după caracteristica foilor rupte dintr-o mapă de birou, dar, mai ales, că multe sunt stenografiate total sau parţial. Caligrafia este a lui Aurel Covaci, stenografia cu atât mai mult, pentru că acesta o învăţase după un manual modern și la facultate își stenografia unele cursuri.

M-am gândit emţionată că hieroglifele pot acoperi taine ascunse, ultimele gânduri intime ale poetului, peste care au trecut 50 de ani și atâtea priviri scotocitoare plus competenţa și vigilenţa "poetului prinţ" Gheorghe Tomozei, care, stăpân pe toată arhiva, nu a avut interesul să se ocupe de ele. Mi s-a permis xeroxarea și pe parcursul anului 2008, le-am descifrat cu ajutorul a două doamne stenografe supercalificate. Apar acum prima oară. Doar câteva scrise de mână au fost rupte din context și prezentate fără semnificaţii în alte părţi.

Le veţi citi și veţi înţelege disperarea

patului", care i-a însoţit "nefericirea nopţii de coșmar". Spânzurat cu capul în jos de un iadeș, lasă această ultimă chemare "nu scrisă, ci dictată", ţipând în van "ajutor"! Ultimele lui concluzii, concentrate în 13 versuri, i le-a încredinţat lui Covaci, poate cu rugămintea de a nu le face publice niciodată. E vorba despre poezia "Credo", o viziune a omenirii lașe și a puterii lui Satan pe pământul patriei, dată de Dumnezeu altar Poetului.

Despre simbolistica Spânzuratului din cărţile de Tarot, explicată succint de doi mari scriitori ocultiști, sunt necesare explicaţii:

Eliphas Levi (secolul al XIX-lea): "Spânzuratul este un simbol al lui Prometeu, cu picioarele în cer și capul atingând pământul, adeptul liber și mânat de sacrificiu care dezvăluie oamenilor secretul zeilor și care pentru asta este ameninţat cu moartea".

Teologul Leonid Uspenski, în cartea cu poeme în proză, zice despre Spânzurat: "Iată, acesta este omul care a văzut Adevărul. O nouă suferinţă, mai mare decât poate provoca vreodată orice durere

epoca celui rău. Prin ultimele lui mesaje mi se confirmă ceea ce aflasem: Nicolae Labiș, structural, avea toate datele unui viitor mare iniţiat. Primele taine le-a aflat de la profesorul său de limba română, V. Gh. Popa (condamnat la 16 ani de închisoare politică), discipol și apropiat al lui Vasile Lovinescu. Profesorul de la liceul din Fălticeni este cel care i-a deschis ochii spre frumuseţea, profunzimea și tâlcul folclorului străbun. Nicolae Labiș are chiar o culegere proprie de poezii populare de toate genurile, printre care basmul Lostriţa, care amintește prin similitudini mitologice de mitul lui Oedip.

SCENARII ȘI DOVEZI

Despre așa-zisul accident de tramvai din noaptea de 9 spre 10 decembrie 1956, căruia i-a supravieţuit până la data de 21 decembrie, s-a tot scris timp de mai bine de jumătate de secol. Cu greu se poate dovedi care este adevărul, mai ales că au rămas extrem de puţine și verosimile documente. Serviciul kafkian al Securităţii, departamentul de dezintoxicare, prin sumedenie de agenţi, chiar și din rândul scriitorilor, au împrăștiat drept adevăruri versiuni aberante despre cum s-a petrecut crima și cine poate fi autorul ei. Serviciul

Astfel, voi da ca exemplu doar câteva variante: 1. Labiș era atât de beat, încât s-a vârât singur sub tramvai; 2. Labiș a băut cu Covaci, iar în staţie acesta l-a împins sub tramvai, furându-i și ceasul de la mână. Această faptă ar avea două explicaţii: a) Covaci este bănuit că "scopul lui a fost de a-l atrage pe poetul Nicolae Labiș pe linie contrarevoluţionară, iar, dacă nu i-a reușit, a trecut la omorârea lui" - extras din documentul CNSAS nr. 62 de la 14 martie 1958, strict secret.

Documentul este perfid întocmit pe baza investigaţiilor lui Gh. Achișei și afirmaţiei Margaretei Labiș, studentă la Filologie; b) Covaci l-a omorât din gelozie, iubeau amândoi aceeași fată; pare hilar dacă nu s-ar fi comandat și un roman difuzat pe piaţă, scris de Gabriel Gafiţa. Protagoniștii sunt doi buni prieteni scriitori, dintre care unul, lipsit de talent, invidios și gelos, îl ucide pe celălalt. Prost scrisă, cusută cu aţă albă, această versiune nu a prins și nu a convins pe nimeni, dar a fost un foarte bun pretext să-l ciomăgească pe Aurel Covaci noapte de noapte în perioada când supravieţuia cu Petre Pandrea în aceeași celulă (mie mi-a

din închisoare condiţionat, cu angajamentul de a nu relata nimic niciodată, fiind pasibili de o nouă pedeapsă, am păstrat, ca pe icoana unui martir, imaginea poetului Nicolae Labiș hăituit de păzitorii ideologiei în care crezuse candid, ca într-un basm, înfricoșat și singur, ameninţat cu moartea și cu interdicţia. Imaginea acelei ultime nopţi de decembrie, reci și ceţoase, despre care Vladmir Maiacovschi, victima altei revoluţii, a scris: "În astfel de nopţi/ În astfel de zile/ Umblă pe străzi cu umbre tiptile/ Poeţii și tâhlarii".

I-am recitat întreaga viaţă poeziile postume. Aurel Covaci îi imita și tonul dulce moldovenesc, cu inflexiuni surprinzător de dure, ca dalta unui sculptor cioplitor al cuvintelor limbii românești.

FILMUL ULTIMELOR ZILE

În momentul de faţă, rămasă în viaţă, sunt singura care a trăit și a văzut cu ochii proprii grozăvia unei odioase crime ce a retezat prea timpuriu o altă floare de crin întrupându-se într-o zi cât alţii în zece. Doar pentru cei de bună-credinţă scriu atât cât știu și, ca pe un desfășurător, punctez filmul ultimelor zile.

la București în delegaţie.

I se plânge de lipsa de bani, de lipsa de foc în camera lui Aurel Covaci și de răceala oamenilor care îi erau odată apropiaţi. Îi citește o poezie dedicată sieși: "Sunt douăzeci de ani și încă unul...". Mărturisește că folosește cuvintele limbajului comun ca simboluri: "Pentru mine, cuvintele partid, marxism, stegar ș.a. au altă semnificaţie decât cea obișnuită...".

Îl preocupa faptul că a cântat în public în repetate rânduri Imnul regal și a recitat poezii interzise. Vorbește cu Portik despre evenimentele din Ungaria din 1956 și consecinţele de la Facultatea de Filologie, arestări, excluderi. Se hotărăște: "Trebuie să dispar pentru un timp din faţa ochilor lor. Vreau să dispar din București, fără urmă". Hotărăște să plece înainte de Sărbători.

Mai spune: "Pot flămânzi zile întregi, dar nu pot să nu scriu". Portik a plecat.

B) 7 și 8 decembrie: Se întoarce foarte târziu la locuinţa de pe Miletin 14. Pe data de 8 eu mă întâlnesc cu el și-mi cere cu împrumut suma de 5 lei, echivalentul a două pachete

devreme, avertizat de Aurel Covaci că nu-i va mai oferi găzduire dacă întârzie nopţile. E foarte flămând, dar gazda nu are absolut nimic de mâncare. Prânzul îl lua la cantina studenţească de pe Matei Voievod. Labiș cere permisiunea să comande o friptură pe datorie doamnei Candrea, responsabila restaurantului Casei Scriitorilor. Dumitru C. Micu își amintește că l-a văzut acolo și că a plecat singur. Mioara Cremene, în amplul interviu cu doamna Mariana Sipoș (Editura Universal Dalsi-2000), își aduce aminte că în acea seară i-a șoptit doar atât: "Hei, Mioriţo, habar n-ai! Nici nu-ţi închipui ce mi se pregătește...".

D) În drumul spre casă, cu exact cei 5 lei împrumutaţi de la mine cumpără o sticluţă de un sfert din cea mai ieftină ţuică populară. Nevoia de comunicare și alte aleanuri îl deturnează spre localul Capșa, încă elegant, păstrând din parfumul boemei de odinioară. Labiș nu era beat, o afirmă și alţii, o declară și el la Urgenţă. Gustă puţin din ţuică, nu avea bani nici măcar de o cafea. Între timp, la o masă mai încolo, se așază trei bărbaţi și o femeie. În anchetele trucate ale lui Tomozei sunt prezentaţi drept necunoscuţi. Pe cel puţin doi, Labiș îi

Alexandru Andriţoiu. Acesta i-a spus lui Labiș cu ură că în viaţa sa nu va "pupa" premiul de stat. Labiș se hotărăște să-l bată, dar Aurel Covaci l-a sfătuit să se ferească de el, căci are meseria de "suflător". Îl chema Iosif Schwartszman, zis Grișa, de meserie pianist acompaniator alogen basarabean. Femeia, însoţitoarea lui Grișa, pe nume Maria Polevoi, fostă dansatoare la Teatrul "Tănase", în 1956 dansa în ansamblul artistic al MAI. Sora lui Labiș mi-a spus că se pare că Nicolae Labiș o cunoștea și pe ea dinainte. Polevoi Maria, născută la Ismail-URSS, la 3 martie 1919, cu domiciliul stabil în București, Str. Traian nr. 31. Evident, biografiile lui Grișa și a lui Mary Polevoi sunt în multe privinţe asemănătoare. Convingerea mea, că și ei au avut rolurile lor, dar documentele esenţiale lipsesc. Eu îi consider agenţi, bazându-mă pe declaraţiile lor confuze și contradictorii aflate în filele Dosarului penal nr. I84960/1956, arhivat la foarte scurtă vreme după moartea poetului.

Grișa Schwartszman, în acea noapte la Capșa, l-a invitat la masa lor. Poetul, disperat, s-a lăsat ademenit de femeie și le-a oferit și lor din bruma lui de ţuică. Mai mult, Labiș nu a băut. I-a invitat la restaurantul

a reușit. Apoi, femeia îi propune să se furișeze pe căi diferite și să se întâlnească în staţia de tramvai Colţea, invitându-l peste noapte la ea. În staţia prost luminată apare și filatorul Grișa. Mary îl recunoaște și asistă de la o mică distanţă cum poetul ezită, așteptând-o să ia tramvaiul 13, care iese din refugiul din faţa spitalului, face bucla și oprește ușor în faţa Muzeului Șuţu. Patru persoane așteaptă să urce, Labiș e al treilea, dar tot mai șovăie. Când se pornește tramvaiul, cel de-al patrulea îl împinge pe Nicolae Labiș pe grătarul dintre cele două vagoane. Grișa strigă că cel căzut e beat, în timp ce Mary, nemaiîndurând grozăvia, spune că îl cunoștea pe poetul Nicolae Labiș și roagă să fie dus la spital. Considerând că victima este în stare de ebrietate, doi bărbaţi (probabil martorii din staţie) îl târăsc pe propriile picioare, forţând fisura coloanei și împreună cu femeia îl duc la camera de gardă. Lăsat pe jos, nu este nici internat, nici consultat, ci trimis cu un taxi și cu femeia mai departe, până ajung la Urgenţa de pe Str. Arh. Mincu. Încă erau la Colţea când poetul, conștient, dă numărul de telefon al lui Aurel Covaci, și Mary îl anunţă în jurul orei 3 dimineaţa că unul Labeș a suferit un accident de tramvai.

accident. Îngrijorat că nu a apărut încă la Covasna, Portik revine la București, îl găsește la Spitalul de Urgenţă. Portarul îi șoptește: "Se spune că «era beat», dar a fost aruncat sub tramvai". Îl găsește complet lucid și vorbind coerent. L-a întrebat dacă a primit telegrama trimisă în ajun din spital (10 decembrie) printr-o fată, Stela. Eu i-o dusesem la poștă, dar telegrama nu a ajuns. Așa cum am aflat din dosarul meu de urmărire informativă, încă din 1956, printr-un ordin secret, corespondenţa îmi era triată și parţial oprită. În telegramă, poetul se scuza că nu poate fi punctual la întâlnire, fără alte explicaţii.

Am să extrag câteva fragmente esenţiale, pentru stabilirea adevărului, din memoriile lui Portik Imre. El reconstituie cu scrupulozitate vorbele lui Labiș din ziua revederii lor, cât și cele relatate de Maria Polevoi, apărută la Spital pe la ora 3 p.m. și acceptând să stea de vorbă cu Portik circa două ore, invitată la masă la Restaurantul Kiseleff. Informaţiile pe care le-am adunat o viaţă întreagă, insinuările din anchetele speciale ale Securităţii mă determină să le acord toată încrederea.

"Nu am căzut singur, am fost îmbrâncit din spate de cineva... Nu aveam intenţia să iau tramvaiul din mers, fiindcă trebuia să văd mai întâi în ce tramvai și în ce vagon urcă ea". Maria Polevoi îl zărește ajuns în staţie, dar se răzgândește și se retrage în umbră. "Aveam multe motive ca nimeni să nu mă vadă cu el. Când a sosit primul tamvai nr. 13, l-am urmărit cu privirea, având de gând să nu urc dacă se urcă el. Am văzut clar cum l-a îmbrâncit cel din spatele lui, continuându-și drumul, în timp ce poetul dispăruse..." Despre autorul faptei: "... Sta puţin la o parte, cu mâinile în buzunar, vorbea murdar despre Labiș". Mariei Polevoi i-a fost frică toată viaţa să pronunţe numele celui care a executat atentatul. Poate că până la un moment dat i-a fost complice. Cert este că sensibilitatea ei de femeie (cine știe prin câte vicisitudini trecută) angajată în MAI, fie chiar și într-un ansamblu, a determinat-o, la data de 10 decembrie, să se prezinte la Uniunea Scriitorilor și să stea de vorbă cu Mihai Gafiţa (fost ofiţer de securitate) și să-i povestească despre cele văzute cu adevărat. În felul acesta sunt informaţi în secret cei care aveau sarcina de partid să-l supravegheze pe poetul Nicolae Labiș: Marcel Breslașu, Mihai Beniuc, Ema Beniuc,

Lasă să se înţeleagă că i-a recunoscut vocea lui Grișa Schwartszman. Până în 1978, fiinţa aceasta a trăit sub teroarea deţinerii secretului crimei și s-a sinucis după ce cineva și-a amintit de ea și a încercat să o determine să spună adevărul.

Cât despre Grișa, încă se mai poate realiza o investigaţie competentă asupra celor două procese-verbale de ascultare consemnate de sergentul major Gheorghe Aurelian de la DMC, la ora 2:40, în noaptea de 10 decembrie. În urma celor două declaraţii confuze și mincinoase ale lui, manipulate în continuare de Securitate, se dispune trimiterea dosarului la Procuratura Raionului Tudor Vladimirescu. Concluzia a fost că, pentru producerea accidentului, vinovat ar fi manipulantul tramvaiului, consemnându-se următoarele: "Întrucât accidentul nu s-a datorat nici cel puţin faptului încercării sale de a se urca în vagon, urmează a se constata că (nu) sunt întrunite elementele constitutive ale acestui delict și a pronunţa ca atare încetarea procesului".

Mihai Beniuc a avut sarcină grea. El a trebuit să-i alunge pe tinerii, pe scriitorii sau pe

ducea faptul să nu asculţi de îndrumarea partidului. Același lucru l-a declarat și Nicolae Ceaușescu prin anii '70, adresându-se unei delegaţii de tineri scriitori, sfătuindu-i să nu comită fapte nesăbuite dacă vor să nu împărtășească soarta poetului Labiș.

A murit când furios, când sperând, părându-i rău și iubind cu ardoare viaţa și oamenii, implorând în ultimele ceasuri să i se aducă ozon de pe culmile unde se adapă căprioara.

L-am revăzut pe catafalc în holul Casei Scriitorilor, îmbrăcat în costumul pe care și-l cumpărase cu o lună înainte din banii pe "Primele iubiri", scufundat în spuma voalului de mireasă mortuar. Mâna lui fină mi s-a părut că o reţine pe a mea. M-am înspăimântat, căci i se schimbase chipul. Avea faţa Spânzuratului din Tarot și în craniu, din care i se extirpase creierul, i-au băgat în loc câlţi. Satana, clonţul Păsării cu clonţ de rubin, și-a făcut datoria.

Avem dreptul să știm și noi ce a știut Securitatea

Mai știu că agentului Schwartszman Isac-Grișa, la scurtă vreme după înmormântarea lui Nicolae Labiș, i s-au aprobat actele de

Urgenţă, în care poetul trăgea să moară, s-a transformat într-un obiectiv strategic apărat straşnic sub supravegherea strictă a Securităţii române.

Au instalat filtre discrete, au făcut fotografii, au dat rapoarte - cred că există o sumedenie de documente de acest gen în dosarele care au rămas deschise, dar "închise" în sensul că "Numele lui Nicolae Labiș este necunoscut în arhiva Securităţii" (acesta a fost răspunsul primit de mine acum patru ani de la SRI).

i-a împrumutat Dianei Șoșoacă motocicleta și casca a primit o veste la care nu se aștepta

a fost fotografiat în vacanță pe „Insula de Aur”. Imaginile au apărut pe internet

luptător celebru o face praf pe amantă, după mulți ani de tăcere. Cu dovezi, o pune la punct pe femeia cu care își împarte soțul / FOTO

PRESSALERT.RO

SCANDALOS Incompetența administrației Fritz a dus la pierderea unei finanțări europene de patru milioane de euro pentru Spitalul de Copii „Louis Țurcanu” UPDATE Reacția lui Fritz și replica directorului Ovidiu Adam

STIRILEKANALD.RO

Cine e tânărul ucis în bătaie în fața unei săli de jocuri. A stat 6 zile în comă, după ce a fost confundat cu altcineva

3DOTS.RO

Dr. Simona Tivadar: ‘În abuz, și porcul și migdala sunt la fel de dăunătoare’. Cu ce se umple o farfurie sănătoasă